

Ο Ιατρός Ευγένιος Φωκάς

Ο Ιατρός Ευγένιος Φωκάς, ήταν ο γαμπρός του Ιωάννη Μεταξά παντρεμένος με την δεύτερη κόρη του Ιωάννη Μεταξά, Ιωάννα, η οποία γεννήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 1912 όταν ο Μεταξάς ήταν στο Λονδίνο ως στρατιωτικός σύμβουλος του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά την Διάσκεψη για την Ειρήνη. Ο Ιωάννης Μεταξάς ως Επιτελής στο στρατηγείο του Στρατηλάτη Κωνσταντίνου έλαβε εντολή τον Ιανουάριο του 1913 να φύγει αμέσως από το Λονδίνο και μέσω Κερκύρας να παρουσιαστεί στην Φιλιππιάδα όπου είχε συγκεντρωθεί ο Ελληνικός στρατός γιατί ο Σαπουντζάκης δεν είχαν ακόμα απελευθερωθεί τα Ιωάννινα και έπρεπε να συνταχθεί και πάλι το στρατηγείο του Κωνσταντίνου. Το αποτέλεσμα ήταν με τα σχέδια του Ιωάννη Μεταξά να πέσει το Μπιζάνι και να καταληφθούν τα Ιωάννινα στις 22 Φεβρουαρίου.

Η τεράστια πανελλήνια νίκη ήταν ο λόγος που ο Μεταξάς επιστρέφοντας στην Αθήνα τον Απρίλιο βαφτίζει την δεύτερη κόρη του, που πρώτη φορά αντικρίζει πέντε μηνών, Ιωάννα (Νανά υποκοριστικό).

Διάσκεψη για την Ειρήνη στο Λονδίνο μετά το τέλος του Α' Βαλκανικού πολέμου. Αναμνηστικό πορτραίτο των αντιπροσώπων των βαλκανικών κρατών στο Δημαρχείο της πόλης.

Στο κέντρο, καθιστός ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Τρίτος από αριστερά, καθιστός, ο Στέφανος Σκουλούδης. Όρθιοι, τρίτη σειρά δεξιά, οι Ιωάννης Μεταξάς και Γεώργιος Στρέιτ.

ΕΛΙΑ > ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ > ΑΡΧΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ &
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ
ΤΟΠΟΣ ΦΑΛονδίνο (Μεγάλη Βρετανία)
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΦΑ1913
ΣΥΛΛΟΓΗ /ΑΡΧΕΙΟ ΦΑΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ, ΣΤ. - ΑΘΗΝΟΓΕΝΗ,
οικογένεια
ΤΙΤΛΟΣ ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΟΣ ΦΑ17-30 Μαΐου.

© Copyright, <http://ioannismetaxas.gr>

Ευγένιος Αναστασίου Φωκάς

Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρύτανις 1960-1963. Διδάκτωρ επί τιμή του Πανεπιστημίου των Παρισίων. Doctor Honoris Causa. Legion d' Honneur.

Τιμητικές διακρίσεις

- Φοίνιξ Ακαδημίας Παρισίων
- Λεγεώνας της τιμής της Γαλλίας
- [Ταξιάρχης Γεωργίου του Α'](#)
- Ταξιάρχης του Βασιλέως Καρόλου της Ρουμανίας
- Ταξιάρχης του Αγίου Αλεξάνδρου της Βουλγαρίας
- Ταξιάρχης του Γερμανικού αετού
- Ταξιάρχης της αξίας της Ιταλίας
- Ανώτερος Ταξιάρχης του Αγίου Σάββα της Γιουγκοσλαυίας

Ο Ευγένιος Φωκάς, με επίσημη περιβολή και παράσημα

Γεννήθηκε στη Σάμη Κεφαλληνίας στις 20 Ιουλίου 1903 τρίτος γιος σε μία εύπορη οικογένεια με πέντε παιδιά. Η μητέρα του Αφροδίτη Ζερβού που καταγόταν από την ελληνική παροικία της Μασσαλίας έδωσε στους τέσσερεις γιούς της ιδιαίτερη προσοχή στη κλασική παιδεία και τους ανέπτυξε την αγάπη των αρχαίων ελληνικών κειμένων και τη μουσική παιδεία τους, όπως συνθιζόταν στα Ιόνια νησιά εκείνη την εποχή. Ή μητέρα του επίσης τον ευαισθητοποίησε στο να αγαπά τις εικαστικές τέχνες και την λογοτεχνία, τις ξένες γλώσσες. Γαλλικά και Γερμανικά. Ο πατέρας του έδωσε τα οικονομικά μέσα να σπουδάσει.

© Copyright, <http://ioannismetaxas.gr>

Οι δύο μεγαλύτεροι γιοί του Αναστασίου Φωκά φοίτησαν στη Ροβέρτειο Σχολή στη Κωνσταντινούπολη. Ο Ευγένιος φοίτησε στο Γυμνάσιο του Αργοστολίου και πήρε το απολυτήριο του στην Αθήνα από το 8^ο Γυμνάσιο αρρένων της οδού Ιωάννου Δροσσοπούλου με τον βαθμό Άριστα. Οι γνώσεις του στην αρχαία γραμματεία του έδωσαν την δυνατότητα να εκφράζεται με τέτοιο πλούτο λέξεων και νοημάτων στη μετέπειτα ζωή του ώστε να αποτελούν οι ομιλίες του, ο προφορικός και γραπτός λόγος του, μία αισθητική απόλαυση. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένας ουμανιστής, που συνεδύασε την επιστήμη με τα αρχαία γράμματα και τις τέχνες για την πρόοδο της κοινωνίας μέσα στην οποία ζούσε και σεβόταν. Την ιδιαίτερη αγπη που έτρεφε για τους ανθρώπους ιδίως τους ασθενείς του που τακτικά περιέθαλπε δωρεάν.

Τον Οκτώβριο του 1921 άρχισε να φοιτά στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον Ιούνιο του 1926 αποφοίτησε και αρίστευσε στις πτυχιακές εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα. Αμέσως μετά κατετάγη στο στρατό και υπηρέτησε την θητεία του. Γνώριζε άριστα Γαλλικά και Γερμανικά.

Ο Νίκος και ο Ευγένιος

(Ο Νίκος ήταν Γεν. Γραμματέας Υπ. Εργασίας 1936-1941, Βουλευτής Κεφαλληνίας 1946-1951 και Γεν. Γραμματέα του Ε.Ο.Τ1951-1964)

Από το 1922-1923 υπηρέτησε ως τακτικός πανεπιστημιακός βοηθός του εργαστηρίου της ανατομικής με διευθυντή τον ακαδημαϊκό καθηγητή Γ. Σκλαβούνου. Από το 1923-1926 υπηρέτησε ως παρασκευαστής στο ίδιο εργαστήριο της ιστολογίας και εμβρυολογίας με διευθυντή τον ακαδημαϊκό καθηγητή Γ. Κοσμετάτο. Από το 1926-1929 εργάσθηκε ως εξωτερικός ιατρός εις την παθολογική κλινική με διευθυντή τον καθηγητή Μ. Γεωργόπουλο και στο εργαστήριο της παθολογικής ανατομικής του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμός με διευθυντή τον καθ. Ι Κατσαρά.

Το 1929 υπέβαλε την διατριβή του με τίτλο *«Πρωτοπαθή κακοήγη νεοπλάσματα του υπεζωκότος»* και αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής με τον βαθμό Άριστα. Ακολούθησαν οι σπουδές του στην Ευρώπη.

Μάθημα ανατομικής

© Copyright, <http://ioannismetaxas.gr>

Από το 1929 Στο Παρίσι έμεινε από το 1929 έως το 1933 για να συμπληρώσει τις επιστημονικές γνώσεις του με εργασία σε διάφορες πανεπιστημιακές κλινικές, ινστιτούτα και νοσοκομεία ως εσωτερικός βοηθός, κάτι που σπάνια προσφερόταν σε ξένους επιστήμονες στην Γαλλία εκείνης της εποχής. Το 1933 έμεινε για ένα χρόνο στο Βερολίνο όπου εργάσθηκε σε νοσοκομείο, μελετώντας παράλληλα την επίδραση των ιαματικών πηγών στον οργανισμό, σε έρευνες που εκείνη την εποχή ενδιέφεραν τους Ευρωπαίους ιατρούς. Τον Οκτώβριο του 1934 επανήλθε στην Ελλάδα και διορίσθηκε επιμελητής της Α' Παθολογικής Κλινικής υπό τον καθηγητή τον Σ. Λιβιεράτο.

© Copyright, <http://ioannismetaxas.gr>

Το 1935 παντρεύτηκε την [Νανά \(Ιωάννα\) Ιωάννου Μεταξά](#). Έκτοτε έγινε ο προσωπικός ιατρός του Ιωάννη Μεταξά, που τον συνόδευε και σε όλα τα ταξίδια του στο εξωτερικό ως Υπουργού Εξωτερικών 1936-1941.

Το 1937 υπέβαλε την διατριβή του με τίτλο *«Η σημασία της ελονοσίας ως αιτιολογικός παράγον της ηπατικής κίρρωσεως»* και εξελέγη παμψηφεί Υφηγητής. υπό της Ιατρικής Σχολής.

Το 1940 ίδρυσε για πρώτη φορά την έδρα της Υδροθεραπείας και Ιατρικής Κλιματολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Με την έκρηξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου κατετάγη αμέσως εθελοντικά, στο Υγειονομικό σώμα ως Αρχίατρος. Ανέλαβε ως Υποδιευθυντής στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο και δημιούργησε μια νοσοκομειακή μονάδα 300 κλινών, στα οικήματα της Μονής Πετράκη, περιθάλποντας κυρίως αυτούς που έπασχαν από κρουσπαγήματα. Την μονάδα αυτή διηύθυνε μέχρι την 27^η Απριλίου 1941 όταν οι Γερμανοί έφθασαν στην Αθήνα, οπότε συνελήφθη και φυλακίσθηκε.

Η Νανά Ι. Μεταξά

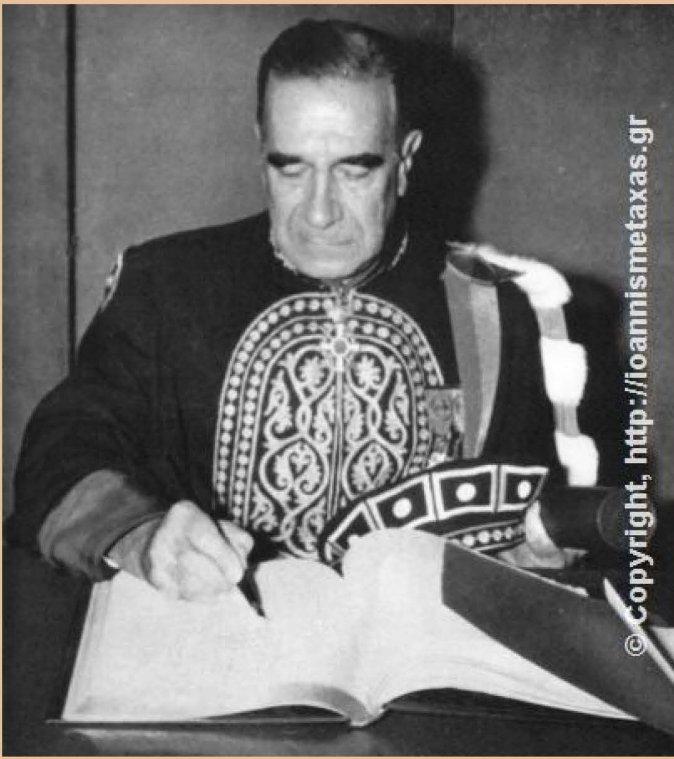
Το 1942 απελύθη από το Πανεπιστήμιο και η Κυβέρνηση Τσολάκογλου κατήργησε την Πανεπιστημιακή έδρα του. Στις 11 Δεκεμβρίου του 1944 τον συνέλαβαν και τον κράτησαν όμηρο έως τις 15.1.45 οι κομμουνιστές ελασίτες που είχαν φτάσει τα μεσάνυχτα της 11^{ης}. Δεκεμβρίου, στην οικία του Ιωάννη Μεταξά στην Κηφισιά προκειμένου να συλλάβουν την Λέλα Ιωάννου Μεταξά. Τους οδήγησαν μαζί με πολλούς άλλους κατοίκους της Κηφισιάς σε διαδρομή πεζή μέσα από φαράγγια και μονοπάτια και τρομακτική σωματική ταλαιπωρία. Η δική του ομηρία κράτησε ένα μήνα, μέχρι την ημέρα που απέδρασε. Την Λέλα κράτησαν μέχρι της 29 Ιανουαρίου 1945 όταν με παρέμβαση του Ερυθρού Σταυρού ελευθερώθηκε ευρισκόμενη στην Αμυγδαλιά Φωκίδος, όπου την είχαν οδηγήσει σε σχετικό στρατόπεδο. Την περιγραφή της Ομηρίας τους για το διάστημα που ήταν μαζί κατέγραψε η Λέλα Μεταξά και την δημοσίευσε το 1973. [«Το ημερολόγιο της Ομηρίας μου ».](#)

Το 1945, με την απελευθέρωση η Ιατρική Σχολή επανίδρυσε την έδρα της Υδροθεραπείας και παμψηφεί επανεξέλεξε τον Ευγ. Φωκά ως Τακτικό Καθηγητή της.

Το 1952 η έδρα από εργαστηριακή, μετά από απόφαση της Ιατρικής Σχολής μετατράπηκε σε κλινική και προσαρτήθηκε σε αυτή μία Παθολογική Κλινική 60 κλινών στο Λαϊκό Νοσοκομείο, (Βασιλέα Παύλο, όπως μετονομάσθηκε αργότερα) της οποίας κλινικής ανέλαβε την διεύθυνση. Το 1953 εξελέγη Κοσμήτωρ της Ιατρικής Σχολής Το 1958 εξελέγη Συγκλητικός Το 1960 Πρύτανις Πανεπιστημίου

Το 1962 Με παμψηφεί απόφαση της Ιατρικής Σχολής μετατάχθηκε στην Α' Παθολογική Κλινική ενώ με απόφαση της Ιατρικής Σχολής συνέχισε να διδάσκει το μάθημα της Υδροθεραπείας.

Το 1962 εξελέγη μέλος του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου. Το Νοέμβριο του 1963 αναγορεύθηκε Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου των Παρισίων. Το 1968 συνταξιοδοτήθηκε από το Πανεπιστήμιο και δύο χρόνια αργότερα σε ηλικία 67 ετών απεβίωσε ξαφνικά από εσωτερική αιμορραγία που προκλήθηκε από ρήξη της κοιλιακής αορτής.

© Copyright, <http://ioannismetaxas.gr>

Ο Ευγένιος Φωκάς, 1963, υπογράφει τη χρυσή βίβλο του Πανεπιστημίου των Παρισίων κατά την απονομή του διπλώματος του Διδάκτορος Τιμής Ένεκεν.

Με εκτεταμένα υπομνήματα στον Ε.Ο.Τ, επεδίωξε να ενεργοποιήσει το ενδιαφέρον του Κράτους για τις ελληνικές λουτροπόλεις ως παράγοντα υγείας του ελληνικού λαού και ως μέσο ενίσχυσης της οικονομίας. Την προσπάθεια ενίσχυσε με διαλέξεις και επιστημονικές συγκεντρώσεις, ομιλίες από το ραδιόφωνο, άρθρα στον ημερήσιο, τύπο και με προσωπική του συνεχή ενημέρωση, με δικά του έξοδα για την πρόοδο των ευρωπαϊκών λουτροπόλεων. Με δική του συμβολή η δυνατότητα θεραπευτικής αγωγής σε υδροθεραπευτήρια υιοθετήθηκε και από τα ασφαλιστικά ταμεία και οργανισμούς, όπως εφαρροζόταν τότε και στην Ευρώπη.

Ως καθηγητής της Α' Παθολογικής Κλινικής, επεξέτεινε και συμπλήρωσε το έργο της δημιουργώντας το τμήμα Παθήσεων πεπτικού συστήματος, Ρευματολογίας, Αλλεργικών παθήσεων, Παθήσεων των αδένων εσωτερικών εκκρίσεων. Τα τμήματα επανδρώθηκαν με νέους επιστήμονες με αυτές τις ειδικότητες.

Ως Πρύτανις του Πανεπιστημίου έπεισε την Κυβέρνηση για την ανάγκη δημιουργίας νέας συγχρονισμένης Πανεπιστημιούπολης, που να περιλαμβάνει έκτος από την Ιατρική Σχολή, κτίρια για άλλες τέσσερεις σχολές, την Φυσικομαθηματική, την Θεολογική , την Νομική και την Φιλοσοφική, και λοιπά βοηθητικά κτίρια. Με τις ενέργειές του επέτυχε να εκχωρήσει το κράτος εις την θέση Άνω Ιλίσσια έκταση 400 στρεμμάτων. Την Θεμελίωση και έναρξη των εργασιών ανεγέρσεως εις τον χώρο αυτό Οίκου Φοιτητού, για την στέγαση 1000 φοιτητών, έργο για το οποίο είχε ήδη κατατεθεί ποσό 30.000.000 στην Τράπεζα της Ελλάδος. Την έναρξη χωροταξικών μελετών και σχεδίων για την ανέγερση της Πανεπιστημιούπολης.

Με δικές του επίμονες ενέργειες, δημιουργήθηκε και η Νέα Παιδιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε νέο κτίριο 100 κλινών. Μέχρι τότε στεγαζόταν στους στάβλους των υποζυγίων, τους οποίους είχαν αναγείρει οι Ιταλοί κατά την διάρκεια της κατοχής στον περίβολο του νοσηλευτηρίου.

Έργο δικό του είναι επίσης η μεταφορά και η κατασκευή προσωρινών κτισμάτων στο χώρο των Ιλυσσίων, για την δημιουργία ενός Ζωολογικού Μουσείου, ελευθερώνοντας τον χώρο που μέχρι τότε κατείχαν στην οδό Ακαδημίας (το μετέπειτα κτίριο Παλαμά) για επωφελέστερες λειτουργίες.

Η δημιουργία κέντρου αποκαταστάσεως τραυματιών, απετέλεσε το τελευταίο δημιουργικό και πρωτότυπο στόχο του, πριν ο θάνατος κόψει απότομα το νήμα της ζωής του και την άφθονη προσφορά του στην ελληνική κοινωνία.

Η συνήθης τακτική του ήταν να μην αμείβεται από τους ασθενείς του ως γιατρός. Προτιμούσε την δωρεάν παροχή των υπηρεσιών του. Τακτικά έδινε ως και τον χρόνο των διακοπών του, όταν παραθέριζε στο νησί της Τήνου, που ήταν ο τόπος καταγωγής της συζύγου του, στο να προσφέρει στους συμπολίτες του τις ιατρικές του γνώσεις και θεραπευτικές αγωγές δωρεάν. Η σύζυγός του Νανά συμπαραστάθηκε στο έργο του μεταφράζοντας πλήθος εργασιών καθότι εγνώριζε άπταιστα γαλλικά αγγλικά Ιταλικά και Γερμανικά.

Συνέγραψε ιατρικές πραγματείες με τίτλους:

- Γενικά αρχαί της υδροθεραπείας και Ιατρικής Κλιματολογίας Αθήναι 1957*
- Ρευματικά νόσοι (σελ 450) Αθήναι 1961*
- Παθολογική Κλινική. Επίκαιρα θέματα. ΤόμοςΑ, Β,Γ. 1965..*

Με την εμποττεία του, νέοι επιστήμονες συνέγραψαν υφηγεσίες και πλήθος διδακτορικών διατριβών, καθώς και ο ίδιος δημοσίευσε πλήθος μελετών.

Οικογένειά , Νανά, Ντίτα, Ιωάννα 1956

Με τον Κ. Καραμανλή στα Ιλίσσια 1960 (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου)